

Murat ÇABAS

**Merkez Bankası
özgürleştirilmeli!**

PERSPEKTİF

editor@yenimesaj.com.tr

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (MB), önceki gün faiz kararını açıkladı ve yüzde 12 olan politika faizini 150 baz puan daha indirerek yüzde 10.5'e düşürdü.

Kararın gerekçesi olarak; uluslararası ölçekte üretici ve tüketici fiyatlarının artış eğiliminin sürmesi; gelişmiş ülke merkez bankalarının, artan enerji fiyatları ve arz-talep uyumsuzluğu ile iş gücü piyasalarındaki katıklara bağlı olarak enflasyonda görülen yükselişin beklenenden uzun sürebileceğini vurgulaması ifade edildi.

MB'nin duyurusunda, "Küresel büyümeye yönelik belirsizliklerin ve jeopolitik risklerin daha da arttığı bir dönemde **sanayi** üretiminde yakalanan ivmenin ve istihdamdaki artış trendinin sürdürülmesi açısından finansal koşulların destekleyici olması kritik önem taşımaktadır. Bu çerçevede Kurul, politika faizinin 150 baz puan düşürülmesine karar vermiştir" denildi.

Özetle ifade etmek gerekirse, içeride ve dışarıda yaşanan ekonomik ve siyasi olumsuzlukların, üretimdeki ivmeyi düşürmemesi için üreticilere finansal destek olarak bu faiz indirimi yapılmış.

Peki, bu faiz indirimi gerçekten üreticileri finansal açıdan destekliyor mu?

Hatırlarsanız, **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**, MB Başkanı Kavcıoğlu'na, yüzde 40'dan daha düşük faizle finansa ulaşamadıklarını belirtmiş, hatta başka bir **sanayici** de yüzde 50 faizden düşük bir kredi bulamadıklarını ifade etmişti.

MB verilerine göre, Temmuz ayında yüzde 30 seviyelerinde olan ticari kredi faizleri geçen hafta yüzde 18,72'ye kadar düştü. Yaz aylarında MB'nin politika faizi yüzde 14 iken birçok şirket özel bankalarda yüzde 50'ye ulaşan ticari kredi faizleri ile karşılaşmış, reel sektörün tepkisini çeken bu durum üzerine MB, ticari kredi faizlerinin politika faizine endeksleyen bir düzenleme getirmişti.

Fakat pratikte müdahale ile indirilen bu faiz oranına pek ulaşamıyor. Faiz indirimlerine rağmen birçok şirket, krediye erişim sorununun devam ettiğini belirtiyor.

Vatandaşlar, bankalara başvurduğunda hâla MB'nin duyurduğu ortalama oranların çok üzerinde faiz oranlarıyla karşılaşılıyor.

Üretici ve tüketici finansal olarak desteklenecekse, bunun yolu politika faizinin düşürülmesi değil, faiz indirimlerinin gerçek manada üreticiye ve tüketiciye yansıtılmasıdır.

Eğer politika faizi düşürülür, vatandaşlar daha düşük faiz oranlarıyla kredilere ulaşamazsa, bu bankaların kânnı artırmaktan başka bir işe yaramaz.

Hatırlarsanız, bankaların kânnı en son yüzde 400'ler seviyesine hatta daha öncesinde de yüzde 700'ler seviyesine kadar çıkmıştı.

MB'den yapılan duyuruda, "Kurul, takip eden toplantıda da benzer bir adım atıldıktan sonra faiz indirim döngüsünün sona erdirilmesini gündeme almıştır" denildi.

Yani Kasım ayında da bir indirim planlanıyor, sonrasında indirim yapılmayacak. Bir 100 puan daha indirildiğinde politika faizi tek haneye düşürülmüş olacak. Fakat faiz indirimleri vatandaşlara yansıtılmayacaksa bu tek haneye düşüşün ne faydası olacak?

Madalyonun diğer yüzünde ise, faiz indirimlerinin vatandaşların üzerinde ekstra yükü oluyor. Çünkü her faiz indiriminde dolar kuru yukarı doğru meylediyor, bu meyli önleyebilmek, dolar kurunu tutabilmek için MB, rezervlerinden satış yapmak zorunda kalıyor. Bu son faiz indiriminin MB'ye faturası ne kadar oldu şu an için bilmiyoruz ama Bloomberg ekonomistlerinden Selva Bazıkı, 14 Eylül'de yaptığı paylaşımda, Merkez Bankası'nın yükselen döviz kurunu baskılamak için bu yılın ilk 8 ayında 75 milyar dolar sattığını öne sürdü. Bu, aylık ortalama 9.5 milyar dolar yapıyor.

Rakam doğru ya da yanlış, bu konuda MB'nin resmi açıklama yapması gerekiyor ama milyarlarca dolarımızın bu uğurda harcandığı kesin. Milyarlarca dolar harcandığı zaman elbette ki bunun faturasının milletin cebinden ödendiği de kesin...

Peki, olması gereken nedir? Başlıkta da ifade ettiğimiz gibi, tek çözüm Merkez Bankası'nın bağımsızlığına kavuşması, özgürleşmesidir.

Peki, bu nasıl olacak. MB nasıl özgürleştirilebilir? Prof. Dr. Haydar Baş'ın Milli Ekonomi Modeli'nde bu konu detaylıca, bilimsel olarak anlatılmaktadır.

MB'nin en büyük misyonu, devlet eliyle, millet yarın senyorağ geliri üretmesidir, yani para basmasıdır. Siz eğer bu senyorağ görevini, dolan karşılığına endekslerseniz, Prof. Dr. Baş'ın dediği gibi TL'yi, doların tercümesi olarak basarsanız o zaman MB'yi doların kölesi ya da dolar basan iradenin kölesi haline getirirsiniz.

MB'yi özgürleştirmek için, para doların karşılığı değil, Milli Ekonomi Modeli'nde belirtildiği gibi emek ve üretim karşılığı ve de kaynaklar karşılığı basılması gerekiyor.

MB, senyorağ gelirini bu şekilde üretirse ve üretilen bu Milli Para, sıfır faizli kredilere üreticilere, sosyal devlet projeleriyle de vatandaşlara verilirse, işte o zaman tüm ekonomik sorunların ortadan kalktığını görürüz.

Bu da ancak, bu eşsiz modelin parti programına alan Bağımsız Türkiye Partisi (BTP) ve lideri Hüseyin Baş ile gerçekleşebilir.

4 ilde yaklaşık 20 milyar liralık büyük yatırım hamlesi

Fotovoltaik güneş paneli, hibrit otomobil, batarya üretimi tesisleriyle daha önce Türkiye'de üretilmeyen bulaşık makinesi kapsülü, maleik anhidrit üretim tesisleri için İzmir, Sakarya, Adana, Kocaeli'ndeki yatırımlar proje bazlı devlet yardımı alacak.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, "proje bazlı teşvik" sağlanan fotovoltaik güneş paneli, hibrit otomobil, batarya, bulaşık makinesi kapsülü ve maleik anhidrit üretimini kapsayan yaklaşık 20 milyar liralık yatırıma ilişkin, "Türkiye'yi katma değerli üretimle büyütmek derindediriz. Türkiye'nin önünü açacak işlere odaklanacağız, ülkemizi üreterek kalkındıracağız." dedi.

Bakan Varank, **Istanbul Sanayi Odası** Endüstriyel Tasarım ve Prototipleme Merkezi (IDEA4 İstanbul) Açılış Töreni'nde yaptığı konuşmada, "proje bazlı teşvik" olarak da bilinen proje bazlı devlet yardımı sağlanan yatırımlar hakkında bilgi verdi.

Yaklaşık 20 milyar lira tutarındaki 4 büyük yatırımın detaylarından bahseden Varank, şunları kaydetti:

"Toyota, şarj edilebilir hibrit bir araç modelini Türkiye'de üretecek, yaklaşık 7 milyar liralık bir yatırımdan bahsediyoruz. Smart Enerji, Ingottan başlatarak güneş paneli üretimi için ciddi bir yatırımı yapacak.

Türkiye şu anda dünyanın 4. büyük güneş

paneli üreticisi, inşallah seneye 3. sıraya yükseleceğiz, Avrupa'nın 1 numarasıyız. Maleik anhidrit ülkemizde üretilen bir ürün değildi, Tataristan'dan yatırımcılar Türkiye'de bu ürünü üretecekler. Alıcısı şu anda Gebze Kimya OSB'de hazır. Üretilen her bir kilogram ürün oradaki sanayicilerimiz tarafından kullanılacak. Türkiye'de bugüne kadar bulaşık makinelerinde kullandığımız deterjanlar üretilmiyordu. Bir firmamız buradaki açığı görerek Adana'da çok ciddi bir yatırım yapacak ve ülkemizde bulaşık makinesi deterjanlar üretilmeye başlayacak."

Varank, Türkiye'nin sanayide büyük bir ivmenin içinde olduğuna dikkati çekerek, "Türkiye'yi katma değerli üretimle büyütmek derindediriz. Bizim hedefimiz, koyduğumuz program belli: yatırım, üretim, istihdam ve ihracat. Bu alanlara, Türkiye'nin önünü açacak işlere odaklanacağız, ülkemizi üreterek kalkındıracağız." diye konuştu.

Enerji krizi ve resesyon beklentilerinin sanayiciler üzerinde baskı oluşturduğuna işaret eden Varank, sanayiciler üzerindeki yükü hafifletmek için de gayret gösterdiklerini vurguladı.

Varank, Türkiye'nin üreterek nasıl büyüyeceğini bilen bir ülke olduğunu vurgulayarak, "Avrupa pazarı bizim için ciddi bir pazar. Bunun yanında dünya pazarı da artık Türkiye'yi tanımaya başladı. Türkiye sanayisi önümüzdeki dönemde destan yazacak. Yeter ki korkmayalım, cesaretle yolumuza, yatırımlarımıza devam edelim. Bunların karşılığını da çok daha güzel bir şekilde hep beraber alacağız." değerlendirmesinde bulundu.

2 binin üzerinde istihdam oluşturacak

Resmi Gazete'de bugün yayımlanan Cumhurbaşkanı kararlarına göre, İzmir'de Smart Güneş Enerjisi Teknolojileri ARGE Üretim Sanayi ve Ticaret AŞ'nin projesinde sabit yatırım tutarı 7 milyar 627 milyon lira, ilave istihdam 2 bin 335 kişi olarak öngörülmüş. 4 yıllık yatırım süresi sonunda yılda 2 bin 48 megavat kapasiteyle fotovoltaik güneş paneli üretilmesi planlanıyor.

Stratejik yatırım için projeye, KDV istisnası, gümrük vergisi muafiyeti, sigorta primi işveren hissesi, nitelikli personel ve enerji desteklerinin yanı sıra, yatırım yeri tahsis de sağlanacak. Böylelikle silisyum ingot üretiminden başlamak üzere wafer, hücre ve fotovoltaik güneş paneli üretiminde ülkede önemli bir kapasiteye ulaşılabilecek.

Modernizasyon için 6,9 milyarlık yatırım

Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye AŞ, Sakarya'da hibrit ve şarj edilebilir hibrit otomobil ile batarya üretim tesisi modernizasyonu için yatırım yapacak. Projede sabit yatırım tutarı 6 milyar 952 milyon lira, ilave istihdam sayısı 57 olarak öngörülmüş.

Yatırımın sonunda yılda 162 bin hibrit

ve şarj edilebilir hibrit otomobil, 44 bin batarya üretilmesi bekleniyor. Bu kapsamda, Türkiye'nin otomotiv üretim ve ihracatında önemli yere sahip olan Sakarya'nın bu alandaki kapasitesi artacak.

Söz konusu yatırım, KDV istisnası, gümrük vergisi muafiyeti gibi teşviklerden yararlandırılacak.

Yılda 2,4 milyar adet kapasiteye ulaşacak

Adana'da Beyaz Kağıt ve Hijyenik Ürünleri Temizlik, İnşaat San. Tic. AŞ'nin bulaşık makinesi kapsülü üretim tesisi projesi kapsamında, 657 milyon 487 bin lira sabit yatırım gerçekleştirilecek.

Yatırım süresi 5 olan projenin sonunda 200 kişilik ilave istihdam öngörülmüşken, yılda 2 milyar 400 milyon adet bulaşık makinesi kapsülü üretilmesi planlanıyor.

Teşvik kapsamında projeye, KDV istisnası, gümrük vergisi muafiyeti, sigorta primi işveren hissesi, nitelikli personel ve enerji destekleri sağlanacak.

Kimya sektöründe stratejik yatırım

TL Maleik Petrokimya AŞ tarafından Kocaeli'de, maleik anhidrit üretim tesisi için 3 milyar 289 milyon lira sabit yatırım yapılacak. 3 yıl olarak öngörülen yatırım süresi sonunda 88 kişinin ilave istihdamı bekleniyor.

Çeşitli ürün ve uygulamalarda kullanılan söz konusu kimya sanayisi ürününün üretilmesi için KDV istisnası, gümrük vergisi muafiyeti, sigorta primi işveren hissesi, nitelikli personel ve enerji destekleri verilecek.

Yatırımın sonunda yılda 50 bin ton maleik anhidrit üretilmesi planlanıyor.

